

((سلسله احكام فقهی (۱)))

احكام نماز

((مقطع ابتدایی))

تدوین و تقدیم :

موسسه فرهنگی قرآن و سنت نبوی روانسر

فهرست مطالب

صفحه	موضوع	ردیف
۳	مقدمه	
۵	فصل اول	
۶	طهارت در اسلام	۱
۷	آداب دستشویی	۲
۹	وضو	۳
۱۱	سنت های وضو	۴
۱۳	رعایت نکاتی بعد از وضو گرفتن	۵
۱۴	چیزهایی که وضو را باطل میکنند	۶
۱۵	چه اعمالی در حال نداشتن وضو حرام است	۷
۱۶	مستحب بودن وضو	۸
۱۷	فصل دوم	

۱۸	نماز	۱
۱۹	اذان	۲
۲۰	دعای بعد از اذان	۳
۲۱	قامت نماز	۴
۲۲	شروط نماز	۵
۲۳	نماز بر چه کسی واجب است	۶
۲۴	چگونگی اقامه نماز	۷
۳۰	آنچه که نماز را باطل می کند	۸
۳۱	نماز جماعت	۹

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين و الصّلاه و السّلام على نبينا محمد
و على آله و اصحابه و اتباعه اجمعين....

اولین تکلیف عبادی و عملی کد خداوند متعال بر بندگان
خود واجب کرده است نماز است نماز موتور محرک سایر امور
عبادی است . بدین معنی اگر نماز به درستی فهم و ادا شود
سایر امور هم به تَبَعِ آن اصلاح می شوند و اگر به درستی فهم و
ادا نشود دیگر امور هم اصلاح نخواهند شد .

پیامبر (ص) درباره اهمیت و فضیلت نماز می فرماید :
اگر بر در هر یک از شما چشمه ای جاری باشد و هر روز پنج بار
با آن خویشتن را شستشو دهد آیا اثری از چرک بر بدن او باقی
خواهد ماند؟ یاران گفتند : خیر اثری از آن باقی نخواهد ماند .
پیامبر (ص) فرمود : نمازهای پنجگانه هم این چنین گناهان و
خطایا را می شویند .

باری پیامبر (ص) خطاب به یکی از اصحابش فرمود : خداوند را زیاد سجده ببر ، همانا هر سجده ای که برای خداوند می بری خداوند تو را یک درجه بالا می برد(و به خود نزدیک می گرداند) و گناهی از گناهانت را پاک می گرداند ..

ما نماز می خوانیم چون خداوند آن را بر ما واجب گردانده است و نماز می خوانیم تا خداوند را یاد کنیم و خداوند متعال هم در عرش اعلی نزد فرشتگانش ما را یاد کند . به وجود ما بندگان نمازگزار افتخار نماید .

این رساله به منظور تفهیم بهتر احکام نماز به دانش آموزان مقطع ابتدایی و تشویق آنان به ادای این فریضه مهم الهی تدوین شده است . امید است مورد استفاده واقع شده و ما را از دعای خیر خود محروم ننمایند .

موسسه فرهنگی قرآن و سنت نبوی روانسر

فصل اوّل

طهارت ، وضو

طهارت در اسلام

طهارت به معنی پاکی و پاکیزگی است و اولین شرط بجای آوردن نماز، برخورداری از طهارت و پاکیزگی می باشد. و برای شخص نمازگزار در سه چیز رعایت پاکیزگی واجب است:

۱- پاکی بدن:

الف: تمامی بدن نماز گزار از فرق سر تا انتهای انگشتان پا از هر گونه آلودگی و نجاست پاک باشند.

د: وضو داشته باشد.

۲- پاکی لباس: منظور آن است، تمامی لباسهایی که پوشیده ایم و حتی دستمالی که در جیب داریم از هرگونه آلودگی و نجاست بدور باشند.

۳- پاکی مکان: در جایی که نماز خوانده می شود، خواه مسجد یا خانه یا باغ و صحرا، بایستی از هر گونه آلودگی و نجاست، پاک باشد.

آداب استنجا یا دستشویی

- در هنگام رفتن به دستشویی رعایت موارد زیر لازم است :^۱
- ۱- پیش از رفتن به دستشویی این دعا خوانده شود : بِسْمِ اللّٰهِ
اللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَعُوْذُ بِكَ مِنَ الْخُبْثِ وَالْخَبَائِثِ . به نام خدا .
پروردگارا، به تو پناه می برم از شرّ شیاطین نر و ماده .
 - ۲- وارد شدن به دستشویی با پای چپ
 - ۳- بستن در دستشویی.
 - ۴- تکیه کردن بر طرف چپ
 - ۵- پرهیز از صحبت کردن ، خوردن و آشامیدن
 - ۶- برداشتن آب با دست راست و شستن و پاک کردن محل دفع
ادرار و مدفوع با دست چپ ، و در صورت نبودن آب ، با سنگ .
 - ۷- بیرون آمدن از دستشویی با پای راست.

- ۸- پس از بیرون آمدن از دستشویی این دعا خوانده شود :
- اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي اَذْهَبَ عَنِّيَ الْاَذَى وَ عَافَانِي . سپاس خداوندی را که ناراحتی را از من بدور کرد و مرا عافیت بخشید.
- ۹- بعد از خروج ، شستن دستها با آب و صابون.
- ۱۰- قضای حاجت رو به قبله و پشت به قبله در فضای باز حرام است . اما در دستشویی اشکالی ندارد .
- ۱۱- ادرار در آب راکد و قضای حاجت بر سر راه مردم حرام است .
- ۱۲- استنجا (پاک کردن خود) با مواد خوراکی ، کاغذ و نوشته ، استخوان و چیزهای ناپاک جایز نیست .
- ۱۳- برای خارج شدن کرم (انگل) و باد از محل دفع مدفوع ، هر چند محل خروج آن تر باشد طهارت لازم نیست .

وضو

فرائض وضو عبارت است از :

- ۱- نیت : (کسی که می خواهد وضو بگیرد باید بعد از شستن دستها) همراه با شستن صورت بگوید: " نیت دارم فرض وضو را بجای می آورم". نیت عبارت است از قصد قلبی ، اگر چه با زبان هم گفته نشود . اما تلفظ نیت با زبان بهتر و سنت است.
- ۲- شستن صورت : با دستهای پاک آب را برداشته و تمام صورت (یعنی فاصله بین دو نرمه گوش و محل رویش موی پیشانی تاچانه) را با آب بشوید.
- شستن ظاهر ریش پُر و انبوه کافی است اما اگر پُر نباشد بایستی ظاهر و باطن آن شسته شود.
- ۳- شستن دستها همراه با آرنج ، بهتر است ابتدا دست راست و سپس دست چپ همراه با آرنج ها شسته شود.
- ۴- مسح سر : بعد از شستن دستها ، بار دیگر دست را خیس کرده و بر موهای سرش بکشد ، (به شرطی که آن موها از حدود سر تجاوز نکرده باشند).

۵- شستن پاها با قوزک : بهتر است ابتدا پای راست و سپس پای چپ همراه با قوزک پاها شسته شود.

۶- رعایت ترتیب : منظور آن است ، وضو باید با ترتیبی باشد که بیان کردیم و نباید پس و پیش شوند .

سؤال : اگر در هنگام وضو گرفتن عضوی فراموش شود، چه باید کرد ؟

اگر هنگام وضو گرفتن عضوی فراموش شود ، وضو ناقص است و لازم است عضو فراموش شده شسته شود و سپس اعضای بعد از آن هم شسته شوند. مثلاً اگر بعد از پایان وضو به یاد آوریم که شستن دست راست را همراه با آرنج فراموش کرده ایم باید وضو را از شستن دست راست همراه با آرنج شروع کرده و سپس بقیهٔ اعضاء را تا پایان وضو ادامه دهیم .

یاد آور می شود در صورت نرسیدن آب به یکی از اعضای وضو در اثر چسپیدن چیزی مانند چسپ ، قیر و آدامس به اعضای وضو ، بایستی پس از برداشتن مانع و شستن آن ، وضو را از

همانجا ادامه داد و اگر در چنین حالتی نماز خوانده باشد باید دوباره نمازش را بخواند .

سنت های وضو

بجای آوردن سنت های وضو واجب نیست ، اما بجای آوردن آنها موجب برخوردارى از رحمت خدا و كسب ثواب بیشتر مى شود. كه عبارتند از :

- ۱- رو به قبله نشستن .
- ۲- گفتن " بسم الله الرحمن الرحيم " در ابتدای وضو . اگر در اول وضو فراموش شود در وسط و آخر وضو هم ایرادی ندارد .
- ۳- شستن كامل دستها و فاصله بين انگشتان با آب و صابون.
- ۴- تمیز کردن دهان و دندان در صورت امکان با مسواك زدن
- ۵- تمیز کردن بینی .
- ۶- انگشت در زیر موهای انبوه ریش انداختن ، تا آب به زیر آنها برسد.
- ۷- شستن دست و پای راست قبل از دست و پای چپ .

- ۸- شستن اعضاء بيش از حد معمول
- ۹- مسح کردن ظاهر و باطن گوش ها
- ۱۰- تمیز کردن کناره چشم ها
- ۱۱- مسح تمام سر
- ۱۲- سه بار شستن هریک از اعضاء شستنی و سه بار مسح کردن سر .
- ۱۳- کمک نگرفتن از دیگران در هنگام وضو ، مگر در صورت ضرورت
- ۱۴- پی در پی و پشت سر هم شستن اعضاء
- ۱۵- خواندن این دعا در هنگام وضو گرفتن : **اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِيْ ذَنْبِيْ وَ وَسِعْ لِيْ فِيْ ذَا رِيْ وَ بَارِكْ لِيْ فِيْ رِزْقِيْ .** پروردگارا !
بیمارز گناهانم را و خانه ام را وسیع ، و روزیم را پر برکت گردان .
- ۱۶- خشک نکردن اعضاء وضو
- ۱۷- خودداری کردن از صحبت کردن در هنگام گرفتن وضو .
- ۱۸- صرفه جویی کردن در مصرف آب

۱۹- خواندن این دعا بعد از وضو : أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ . اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَابِينَ وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ . سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَ بِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَ أَتُوبُ إِلَيْكَ . وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَي نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَ عَلَي آلِهِ وَ سَلَّمَ .

گواهی می دهم که هیچ معبود به حقی جز الله نیست و گواهی می دهم که محمد (ص) بنده و فرستاده او است . پروردگارا ، مرا از توبه کنندگان و پاکیزگان بشمار آور ، تو پاک و منزهی . و گواهی می دهم معبود به حقی جز تو نیست و از تو آمرزش می خواهم و به سوی تو بر می گردم و درود خدا بر پیغمبر ما محمد (ص) و خاندان او باد.

رعایت نکاتی بعد از وضو گرفتن

۱- بعد از گرفتن وضو در حالی که هنوز پاها و سایر اعضا خشک نشده اند و مرطوب می باشند اگر با اشیاء آلوده به

نجاست تماس برقرار نمایند ، پا یا آن عضو آلوده شده و نماز با عضو آلوده باطل است. بلکه لازم ابتدا عضو آلوده را شست و سپس نماز را بجا آورد.

۲- بعد از وضو در حالی که پاها هنوز خشک نشده اند بایستی از پوشیدن کفش ناپاک (و آلوده به نجاست) خودداری نمود.

۳- از گذاشتن پا روی فرش ناپاک که باعث آلوده شدن پا و ناقص شدن وضو می شود خودداری گردد .

۴- از خشک کردن دست و صورت با پارچه ناپاک خودداری شود

چیزهایی که وضو را باطل می کنند

۱- خارج شدن چیزی از جلو یا عقب مانند ادرار ، باد و کرم.

۲- خوابیدن .

۳- بیهوش شدن .

۴- دست زدن به عورت خود یا دیگری . (با کف دست نه با

نوک انگشتان)

۵- لمس نامحرم . برای پسر افراد زیر محرم هستند : مادر ، خواهر ، خاله ، عمه ، مادر بزرگ ، دختران خواهر و دختران برادر ، مادرِ زَنش ، مادرِ مادرِ زَنش ، زن پدر ، زن پدر بزرگ ، دختران همسر ، و همچنین در دوران شیرخوارگی اگر حداقل ۳ بار شیر زنی را خورده باشد پسر آن زن محسوب می شود و آن زن مادر و شوهرش پدر و فرزندانِش خواهر و برادرش و سایر محارم برادران و خواهران شیری او ، برای او هم محرم هستند .

برای دختر هم افراد زیر محرم هستند : پدر ، برادر ، عمو، دایی ، پدر بزرگ ، پسران خواهر و پسران برادر ، پدر شوهر و پدر بزرگ شوهر ، پسران شوهر و سایر محارم از جهت شیری .

چه اعمالی در حال نداشتن وضو حرام است

- ۱- اقامه نماز .
- ۲- لمس کردن قرآن
- ۳- حمل کردن قرآن.
- ۴- طواف کعبه.

مستحب بودن وضو

در حالت های زیر داشتن وضو مستحب است :

- ۱- هنگام ذکر و تسبیح خداوند
- ۲- وقت رفتن به بستر خواب
- ۳- با وجود داشتن وضو ، تجدید وضو برای هر نماز واجب .

فصل دوم

نماز

نماز

إِنَّ أَوَّلَ مَا يَنْظَرُ فِيهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ عَمَلِ الْعَبْدِ الصَّلَاةُ. فَإِنْ وَجِدَتْ تَامَةً قُبِلَتْ مِنْهُ وَ سَائِرُ عَمَلِهِ وَإِنْ وَجِدَتْ نَاقِصَةً رُدَّتْ عَلَيْهِ وَ سَائِرُ عَمَلِهِ . (رواه امام مالک) همانا اولین چیزی که از اعمال مومن در روز قیامت مورد بررسی قرار می گیرد نماز است پس اگر کامل ادا شده باشد نماز و سایر اعمالش از او پذیرفته می شود و اگر نماز را ناقص ادا کرده باشد نماز و سایر اعمالش هم به او باز گردانده می شود .

نمازهای واجب در طول شبانه روز پنج نماز می باشند :

- ۱- نماز صبح ۲ رکعت.
- ۲- نماز ظهر ۴ رکعت.
- ۳- نماز عصر ۴ رکعت.
- ۴- نماز مغرب ۳ رکعت.
- ۵- نماز عشاء ۴ رکعت.

اذان

اذان به معنی اعلام و جار زدن و به گوش رسانیدن است و در اصطلاح شرع ، کلمات مخصوصی است که در وقت نماز با بلند گفتن آنها وقت نماز اعلام می گردد و آن کلمات عبارتند از:

اللَّهُ أَكْبَرُ (۴) بار خدا بزرگتر از هر بزرگی است

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ (۲) بار شهادت می دهم که هیچ

معبود و پرستیده شده ای به حق نیست غیر از الله

أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ (۲) بار شهادت می دهم که

محمد(ص) فرستاده به حق از جانب خدا است .

حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ (۲) بار بیایید برای نماز

حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ (۲) بار بشتابید برای رسیدن به رستگاری

اللَّهُ أَكْبَرُ (۲) بار خدا بزرگتر از هر بزرگی است

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ (۱) بار هیچ معبود و پرستیده شده ای به حق

نیست غیر از الله .

در نماز صبح بعد از حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ ، (۲) بار گفته می شود :
الصَّلَاةُ خَيْرٌ مِنَ النَّوْمِ بیدار شدن و برخاستن برای نماز بهتر از
خوابیدن است .

جواب دادن به اذان سنت است ، یعنی کلمات اذان را بعد از
مُؤذِن تکرار کنیم فقط در پاسخ حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ وَ حَيَّ عَلَى
الْفَلَاحِ ، لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ می گوییم . و در جواب
الصَّلَاةُ خَيْرٌ مِنَ النَّوْمِ ، صَدَقْتَ وَ بَرَرْتَ وَ بِالْحَقِّ نَطَقْتَ
می گوییم .

دعای بعد از اذان

بعد از اذان بر مؤذِن و شنونده اذان مستحب است بگویید :
اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَ بَارِكْ عَلَى النَّبِيِّ الْكَرِيمِ وَ آلِهِ . سپس
این دعای مأثور خوانده شود :

اللَّهُمَّ رَبَّ هَذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ وَالصَّلَاةِ الْقَائِمَةِ آتِ مُحَمَّدًا (ص)
الْوَسِيلَةَ وَالْفُضَيْلَةَ وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُودًا الَّذِي وَعَدْتَهُ إِنَّكَ لَا

تُخْلِيفُ الْمِيعَادُ . پروردگارا ! ای خداوند این دعوتِ کامل و جامع، و این نماز اقامه شده ، به محمد (ص) همان مقام و منزلت والایی را که شایسته اوست عطا کن و او را به مرتبه ستوده ای که او را وعده فرموده ای برسان .

قامت نماز

اللَّهُ أَكْبَرُ (۲) بار

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ (۱)

أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ (۱) بار

حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ (۱) بار

حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ (۱) بار

قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ (۲) بار

اللَّهُ أَكْبَرُ (۲) بار

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ (۱) بار

شروط نماز

نماز پنج شرط دارد:

۱- رسیدن وقت نماز. وقت نماز صبح از طلوع فجر (اذان صبح) تا قبل از طلوع آفتاب ، وقت نماز ظهر ، گذشتن خورشید از وسط آسمان (اذان ظهر) تا عصر ، وقت نماز عصر از پایان وقت نماز ظهر (اذان عصر) تا غروب آفتاب ، وقت نماز مغرب بعد از غروب کامل آفتاب (اذان مغرب) تا ناپدید شدن شفق قرمز در قسمت غرب (حدود پنجاه دقیقه بعد از غروب آفتاب) و وقت نماز عشاء از هنگام ناپدید شدن شفق قرمز در قسمت غرب تا طلوع فجر صبحدم است .

تأخیر انداختن نمازها (غیر از نماز عشاء) بدون عذر مکروه است
۲- رو کردن به قبله .

۳- پوشاندن عورت ، که لازم است زن جز دستها تا مچ و صورت همه بدنش را بپوشاند .

۴- داشتن وضو .

۵- پاکی لباس و مکان نماز خواندن .

نماز بر چه کسی واجب است ؟

نماز بر کسی واجب است که دارای شرایط زیر باشد :

- ۱- اسلام ، بر کافر از زمان مسلمان شدنش نماز واجب می شود. و قضای نمازِ دورانِ کفر را ندارد . اما مُرتدِ بازگشته به اسلام ، بایستی نمازهای فوت شده در ایام ارتداد را قضا نماید .
- ۲- بلوغ ، نماز بر کودک نابالغ واجب نیست . اما بر پدر و مادر و سرپرست کودک لازم است او را از سن هفت سالگی به نماز و قضای آن وادار کنند و پس از ده سالگی اگر از نماز خودداری کند به آرامی او را تنبیه کنند . وادار کردن کودکان به نماز واجب و موجب ثواب است و ترک آن گناه می باشد .
- ۳- عقل ، نماز بر دیوانه و بیهوش تا رفع مشکل واجب نیست .

چگونگی اقامه نماز

- ۱- نیت و گفتن " اللَّهُ أَكْبَرُ " : در جای پاک و با لباس پاک و با وضو ، رو به قبله می ایستی و می گویی: " نیت دارم ۴

رکعت نماز ظهر را برای خداوند متعال بجای می آورم، اللَّهُ أَكْبَرُ".

۲- دست راست را روی دست چپ در بالای ناف می گذاری.

۳- سوره حمد را به ترتیب زیر می خوانی:

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ . (شر و مزاحمت و وسوسه های) شیطان (هر موجود بدجنس از میان انسانها و جن های)
رانده شده به خداوند پناه می برم .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿۱﴾ به نام خداوند
بخشنده مهربان

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۲﴾ سپاس و
ستایش خداوندی را سزاوار است که پروردگار جهانیان است .

الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿۳﴾ بخشنده و مهربان است .

مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ ﴿۴﴾ مالک و صاحب روز جزا است

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ﴿٦٠﴾ تنها تو را

عبادت (پرستش، بندگی و اطاعت) می کنیم و تنها از تو یاری می طلبیم

أَهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿٦١﴾ ما را به راه راست راهنمایی فرما.

صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ

عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ﴿٦٢﴾ (آمین). راه کسانی (

همچون پیامبران، صدیقین، شهداء و بندگان نیکوکار) که بدانان نعمت داده ای، نه راه آنان که بر ایشان (به سبب آگاهی از حق و عدم پیروی از آن) خشم گرفته ای، و نه راه گمراهان (که بدون آگاهی و کورکورانه از دیگران تبعیت می کنند).

بعد از آن سوره اخلاص (قل هو الله) یا سوره دیگری را بخوان:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ﴿١﴾ بگو خدا ، یگانه ی یکتا
است

اللَّهُ الصَّمَدُ ﴿٢﴾ خداوند برآورنده ی امیدها و
برطرف کننده ی نیازمندیها است .

لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ﴿٣﴾ کسی از او زاییده نشده است
و از کسی زاده نشده است .

وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ﴿٤﴾ و کسی همتا و
شبیه او نمی باشد

۵- بعد از خواندن سوره ، با گفتن " الله اکبر " به رکوع برو و
دستها را روی زانو ها قرار داده و بگو :

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ . (۱ یا ۳ بار) پاک و منزّه است
پروردگار والا مقامم و به ستایش او مشغولم .

۱- از رکوع بلند شده و بگو :

سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمِدَهُ ، رَبَّنَا لَكَ الْحَمْد. خداوند می شنود ستایش کسی که او را ستایش گوید . خداوندا شکر و سپاس تو را سزااست .

۷- سپس با گفتن " الله اکبر " به سجده برو و پیشانی و بینی و کف هر دو دست و زانو ها و کف انگشتان پاهایت را روی زمین گذاشته و بگو :

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى وَبِحَمْدِهِ . (۱ یا ۳ بار) پاک و منزّه است پروردگار بلند مرتبه ام و من به ستایش او مشغولم .

۸- با گفتن " الله اکبر " سر را از سجده اول بلند کن و برای لحظه ای آرام بگیر ، بطوری که بدنت کاملاً از حرکت بایستد.

۹- دوباره با گفتن " الله اکبر " به سجده دوم برو و بگو:

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى وَبِحَمْدِهِ . (۱ یا ۳ بار) پاک و منزّه است پروردگار بلند مرتبه ام و من به ستایش او مشغولم.

۱۰- سپس با گفتن " الله اکبر " برخیز و رکعت دوم را نیز مانند رکعت اول بخوان.

۱۱- بعد از انجام سجده دوم رکعت دوم ، با گفتن " الله اکبر " سر را بلند کن و بنشین ، بطوری که پای چپ در زیر خود و کف انگشتان پای راست روی زمین باشد و کف دستها را روی زانوها قرار داده و همه انگشتان دست غیر از انگشت سبابه ، بر روی هم می گذاری و دست را می بندی و بگو :

اَلتَّحِيَّاتُ الْمُبْرَكَاتُ الصَّلَوَاتُ الطَّيِّبَاتُ لِلّهِ. اَلسَّلَامُ عَلَیْكَ
 اَيُّهَا النَّبِيُّ وَ رَحْمَةُ اللهِ وَ بَرَكَاتُهُ. اَلسَّلَامُ عَلَيْنَا وَ عَلَیْ عِبَادِ
 اللهِ الصَّالِحِينَ . اَشْهَدُ اَنْ لَّا اِلَهَ اِلَّا اللهُ وَ اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا
 رَسُوْلُ اللهِ اَللّهُمَّ صَلِّ عَلَیْ مُحَمَّدٍ. انواع ستایش و بزرگواری و
 زنده بادهای و نمازها و دعاها پاکیزه سزاوار پروردگار و برای او
 است . سلام و درود و رحمت و برکات خدا، بر تو باد ای پیغمبر .
 و سلام بر ما و بر بندگان نیکوکار خداوند باد . گواهی می دهیم
 که جز الله خدایی نیست و گواهی می دهیم که محمد فرستاده او
 است . خداوندا مغفرت و رحمت خود را شامل محمد بفرما .

۱۲- سپس با گفتن " الله اکبر " برخیز و رکعت سوم و چهارم را مانند رکعت اول و دوم بخوان با این تفاوت که در رکعت سوم و چهارم بعد از سوره حمد خواندن سوره لازم نیست. و در رکعت چهارم تشهد (التحيات) را مجدداً از اول کامل خوانده و در ادامه آن بعد از " اللهم صلی علی محمد " بگو :

... وَ عَلٰی آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلٰی اِبْرَاهِيْمَ وَ عَلٰی آلِ اِبْرَاهِيْمَ فِي الْعَالَمِيْنَ اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ. و مغفرت و رحمت خود را شامل کسان و پیروان محمد گردان همانگونه که توجه فرمودی و مرحمت کردی بر ابراهیم و بر کسان و پیروان ابراهیم در میان جهانیان . خداوندا تو ستوده و بزرگواری.

۱۳- ابتدا سر را به طرف راست برگردان و سپس به طرف چپ برگردان و در هر دو حالت بگو :

اَلسَّلَامُ عَلَیْكُمْ وَ رَحْمَةُ اللهِ وَ بَرَکَاتُهُ.

آنچه که نماز را باطل می نماید

- ۱- تلفظ بیش از دو حرف و بیشتر از آن که جزو نماز نباشند.
- ۲- تلفظ یک حرف همراه با مد مانند: (ها ... هو.. شا..)
- ۳- خنده و گریه و آه و ناله و فوت کردن و سرفه ، در صورتی که در اثر آنها حرفی تلفظ شود. اما اگر ناخواسته باشند و سبب تلفظ حرفی هم شوند نماز را باطل نمی کنند.
- ۴- تلاوت قرآن به منظور آگاه کردن کسی از چیزی.
- ۵- در جواب عطسه دیگری گفتن " یرحمک الله " .
- ۶- انجام حرکات اضافی که آن حرکات در نماز باشند، از قبیل رکوع و سجده اضافی به صورت عمدی.
- ۷- انجام حرکات اضافی زیاد که جزو نماز نباشد مانند سه قدم پشت سر هم بر داشتن . اما یک قدم و یا دو قدم پشت سر هم و سه قدم با فاصله ، و خاراندن کم بدن، سبب باطل شدن نماز نمی شود.
- ۸- انجام حرکات اضافی زیاد به سهو و اشتباه . اما کم باطل نمی کند.

۹- خوردن و آشامیدن .

۱۰- آشکار شدن عورت . مگر اینکه در اثر وزش باد باشد و فوراً آن را بپوشاند.

۱۱- تماس نجاست با بدن یا لباس یا مکان نماز . مگر اینکه فوراً خود را از آن دور کند.

نماز جماعت

رسول اکرم (ص) همیشه به مسلمانان سفارش می کرد که نمازهایشان را در مسجد و با جماعت بخوانند، زیرا ثواب نماز جماعت ۲۷ برابر ثواب نمازی است که به تنهایی و بدون جماعت خوانده می شود. و ثواب هر قدم برداشتن بسوی مسجد ، سبب پاک شدن یک گناه و ثبت یک حسنه و اجر در نامه اعمال می شود.

نیت نماز جماعت: در نماز جماعت بگو : نیت دارم ... رکعت نماز فرض ... را به جماعت بجا می آورم برای خدا " الله اکبر "

نماز ظهر و عصر مانند نمازی است که به تنهایی خوانده می شود . اما جلو افتادن از امام در حرکات نماز بصورت عمدی موجب باطل شدن نماز می شود. در نماز صبح و مغرب و عشاء هنگامی که امام سوره حمد را با صدای بلند می خواند . باید به قرائت امام گوش فرا داده و پس از تمام شدن سوره حمد توسط امام ، با گفتن " آ مین " سوره حمد را بخوان. و بعد از سوره حمد هیچ سوره دیگری خوانده نمی شود بلکه به قرائت امام گوش فرا داده می شود. و سایر اوراد و حرکات نماز با پیروی از امام انجام می شوند.

منابع و مآخذ

سید سابق	۱- فقه السنّہ
شرف الدین یحییٰ النووی	۲- السّراج الوہّاج
دکتر مصطفیٰ الخن	۳- الفقه المنہجی
دکتر مصطفیٰ البغا	
علی الشربجی	
محمد ربیعی	۴- باقیات صالحات
عبدالکریم مدرّس	۵- شریعت اسلام